

BOSNIA AND HERZEGOVINA
Ministry of Communication and Transport
Directorate of Civil Aviation

Događaj:	Runway Incursion
Datum, vrijeme i mjesto događaja:	29.09.2017. godine, 08:27 UTC, aerodrom
Učesnici u događaju i njihovo stanje:	<ul style="list-style-type: none">- Vozilo- Vazduhoplov
Opis događaja:	Blizak susret vozila i aviona. Prema informacijama od odjeljenja prihvata i otpreme i spasilačko-vatrogasne službe, vozilo SVS nakon dobijenog odobrenja od KL izašlo je na PSS. Prilikom vožnje po PSS ugledali avion na polijetanju i sklonili se na bezbjedno, istočno od PSS. Avion je izašao na PSS sa vojne stajanke. Avion je bezbjedno poletio prije pozicije kamiona.
Opis postupaka učesnika u događaju:	
Okolnosti pod kojima se događaj desio:	

<p>Preduzete mjere:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vazduhoplovni subjekt s kojim je događaj u vezi; 2. Organizacione jedinice BHDCA. 	<p>1. Tokom istrage zaključeno je sledeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Prije prijavljenog sigurnosnog događaja, kontrolor letenja JPAKL-a na vezi je imao jedan vazduhoplov, te je poslednja komunikacija s istim zabilježena u 08:16:50 UTC. -Šef Odjeljenja prihvata i otpreme aerodroma potvrdio da aerodromu nije bilo najave za vazduhoplov, te da je isti došao s vojne stajanke. -Šef Spasilačko-vatrogasne službe aerodroma potvrdio je da je vozilo SVS, u traženom terminu u kome je zabilježen ovaj događaj, vršilo rutinsku kontrolu ispravnosti vozila. -Kontrolor letenja je potvrdio da je prije davanja odobrenja za polijetanje aviona vizuelno osmotrio PSS i vidio da se vozilo SVS nalazi na spojnici piste. Odobrio je izlazak vozilu na PSS ali se ono u trenutku polijetanja aviona nalazilo i dalje na spojnici, što je utvrđeno vizuelnim pregledom. -Po njegovoj procjeni od davanja odobrenja avionu za polijetanje i odobrenja vozilu za izlazak na pistu proteklo je cca jedna (1) minuta i ponovio da je tom prilikom vizuelno utvrdio da se vozilo još nalazi na spojnici PSS-a. -Prema procjeni kontrolora, avion je nakon polijetanja bio iznad vozila na bezbjednoj visini od oko 300 m, a vozilo SVS jeste tada već bilo na PSS-u. -Prema audio-zapisu izuzetom za vremenski period od 08:00 do 09:00 UTC, zaključuje se i da je proteklo oko 6 minuta od poslednje komunikacije između kontrolora letenja JPAKL-a i vozila, koja ne potvrđuje procjenu kontrolora letenja, da je od davanja odobrenja avionu za polijetanje i odobrenja vozilu za izlazak na pistu proteklo cca jedna minuta. -Prilikom izlaska na PSS vozilo SVS nije postupilo u skladu s "Sporazum o koordinaciji BHANSA – JPAKL i "Aerodrom", 4.3 Režim kretanja vozila/lica po površinama aerodroma: "Sva vozila moraju ulaziti odnosno napuštati prostor nadležnosti JPAKL-a na unaprijed definisanim zaustavno ulazno/izlaznim tačkama. Ulazak u prostor nadležnosti JPAKL-a mora biti odobren od strane kontrole letenja direktnom radio-vezom. Napuštanje prostora nadležnosti JPAKL-a od strane vozila mora biti javljeno kontroli letenja direktnom radio-vezom. Vozilo opremljeno radio vezom u čijoj pratnji su druga vozila odgovorno je za tačnost informacije o napuštanju prostora nadležnosti JPAKL-a." -Kontrolor letenja JPAKL nije postupio u skladu s "Sporazum o koordinaciji BHANSA – JPAKL i "Aerodrom", Koordinacija službi JPAKL-a i Spasilačko vatrogasne službe: "Koordinacija između službi JPAKL-a i Spasilačko vatrogasne službe na aerodromu se vrši u slučaju hitnih situacija i potrebe za hitnim intervencijama i sa ciljem davanja informacija, te za potrebe periodične provjere sredstava, vozila i osoblja Spasilačko vatrogasne službe", te se iz izuzetog audio zapisa zaključuje da vozilo SVS nije informisano o polijetanju vazduhoplova kako bi isti zaustavili svoje aktivnosti i udaljili se na bezbjednu udaljenost od PSS. -Kontrolor letenja JPAKL-a oslanjajući se na svoje dugogodišnje iskustvo u radu postupio je po svojoj slobodnoj procjeni, odnosno kako je naveo da je odobrio polijetanje vazduhoplovu sa "reasonable assurance" i da je procjenio da nema ugrožavanja bezbjednosti niti vozila niti vazduhoplova. <p>2. Stručna lica SMD-a su izvršila analizu ovog događaja.</p>
---	---

<p>Indeks procjene rizika i razlog: (Vidjeti Prilog 2, 3. i 6 ovog Uputstva)</p>	<p>C3 – ATM ground i E2 - ATM prema "Risk analysis tool – RAT" alatu</p> <p>Ovaj događaj predstavlja značajnu nezgodu (značajni incident), odnosno nezgodu čije pojedinosti ukazuju da se nesreća, ozbiljna ili veća nezgoda mogla desiti, da se rizik nije otklonio unutar granica bezbjednosti ili da je drugi vazduhoplov bio u blizini. Što se frekvencije tiče dešava se povremeno.</p>
<p>Prijedlog mjera prevencije: (Bezbjednosne preporuke)</p>	<p>Preispitati, te po potrebi ažurirati dokument "Sporazum o koordinaciji BHANSA – JPAKL i "Aerodrom", na način ukoliko se utvrdi potreba, da se detaljnije opiše poglavlje "Koordinacija".</p> <p>Preispitati, te po potrebi ažurirati dokument "Operativne instrukcije i procedure za rad JPAKL-a".</p> <p>Potrebno je da šef Odsjeka kontrole letenja (ATC) JPAKL-a ovaj događaj prezentuje kontrolorima letenja JPAKL-a, u cilju sprječavanja ponavljanja istog.</p> <p>Potrebno je da predstavnik BHANSA-e u Komitetu za bezbjednost aerodroma prezentuje navedeni događaj u cilju sprečavanja ponavljanja istog.</p> <p>Da Odjel za vazduhoplovnu tehniku u koordinaciji sa Odjelom za vazduhoplovnu tehniku ATCU II izvrši analizu potrebe nabavke profesionalnog radio uređaja za G-G komunikaciju, a koji bi imao mogućnost da bude spojen na VCS, s fabrički izvedenim izlazima za snimanje.</p> <p>Da Odjel za vazduhoplovnu tehniku izvrši izuzimanje audio zapisa G-G komunikacije u skladu s "Uputstvo za izuzimanje podatkovnih zapisa" radi provjere utvrđivanja da li se vrši snimanje cjelokupne komunikacije Rx/Tx, te da se takve provjere u narednom razdoblju vrše periodično u vremenskom roku kojeg odredi načelnik Odjela za vazduhoplovnu tehniku.</p>
<p>Prijedlog drugih mjera:</p>	

Da li je potrebno dalje ispitivanje događaja: DA/NE (dati obrazloženje)	
Potpis imenovanog lica koje je radilo na obradi i analizi događaja i datum: (Ako na obradi i analizi radi više imenovanih lica)	Ilija Savatić,
Potpis rukovodioca Odjeljenja i datum:	Enes Mujezinović,